

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2022 m. gegužės 5 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė), Andžej Maciejevski ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2022 m. balandžio 29 d. paduotu atsakovo A. B. kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. vasario 8 d. nutarties peržiūrėjimo,

nustatė:

Kauno apygardos teismas 2021 m. lapkričio 3 d. sprendimu iš dalies tenkino BUAB „Šampano namai“ kreditorės UAB „Skolų išieškojimas“ ieškinį ir pripažino niekiniais ir negaliojančiais UAB „Šampano namai“ akcijų pirkimo-pardavimo sandorius, taip pat pripažino tyčiniu BUAB „Šampano namai“ bankrotą.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal atsakovo A. B. apeliacinį skundą, 2022 m. vasario 8 d. nutartimi paliko nepakeistą Kauno apygardos teismo 2021 m. lapkričio 3 d. sprendimą.

Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismams įvertino, kad akcijų perleidimo sutartys fiktyvios, o bendrovės bankrotas tyčinis, nes BUAB „Šampano namai“ akcijų perleidimo momentu jau buvo nemoki, o tokius veiksmus, kaip akcijų perleidimas visiškai nepatikimam ir objektyviai net negalinciam vystyti verslo asmeniui, pripažino sąmoningu jau nemokios įmonės padėties esminiu pabloginimu, o tai yra vienas iš tyčinio bankroto nustatymo požymių, įtvirtintų Įmonių bankroto įstatymo (ĮBĮ) 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte. BUAB „Šampano namai“ veikla buvo perkelta į UAB „Lenvela“ ir toliau tęsiama, todėl teismams bendrovės bankrotą pripažino tyčiniu taikydami ir ĮBĮ 20 straipsnio 3 dalies 1 punkto prezumpciją. Perleisdami akcijas atsakovai pažeidė ieškovės, kaip bendrovės kreditorės, turinčios 10,02 proc. visų teismo patvirtintų kreditorių reikalavimų sumos, reikalavimą, interesus, kadangi tokiais savo veiksmais, be kita ko, nulėmė bendrovės veiklos pabaigą ir nebegalėjamą atsiskaityti su kreditoriais.

Atsakovas A. B. kasaciniu skundu prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2021 m. lapkričio 3 d. sprendimą ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. vasario 8 d. nutartį, ir priimti naują sprendimą, kuriuo ieškinį atmesti.

Kasacinis skundas grindžiamas pagrindais, remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktu – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punktu – skundžiamuose teismų sprendime ir nutartyje nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, numatytas [CPK 346 straipsnyje](#), bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovo kasaciniame skunde išdėstyti tokie argumentai:

1. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai plečiamai aiškino ĮBĮ 21 straipsnio bei Juridinių asmenų nemokumo įstatymo (JANI) 43 straipsnio nuostatas, kaip nustatančias teisę nemokios įmonės kreditoriui reikšti tiesioginį ieškinį teisme nemokios įmonės akcininkams dėl jų sudarytų įmonės akcijų perleidimo sutarčių pripažinimo negaliojančiomis. Tokiu būdu apeliacinės instancijos teismas nukrypo ir nuo suformuotos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos, pagal kurią bankroto teisės normos yra viešosios teisės normos, jos negali būti aiškinamos plečiamai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-310/2010](#), 2010 m. balandžio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-143/2010](#)). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas turėtų nacionaliniams teismams aiškiai suformuluoti teisės aiškinimo ir taikymo taisykles, ar, pirma, JANI ir ĮBĮ nuostatos gali būti aiškinamos plečiamai teismams nagrinėjant nemokumo bylas ir su jomis susijusius ginčus; antra, ar nemokios įmonės kreditorius turi teisę reikšdamas tiesioginį ieškinį teisme ginčyti nemokios įmonės akcininkų iki nemokumo bylos iškėlimo įmonei sudarytus įmonės akcijų perleidimo sandorius.

2. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė [CPK 5 straipsnio](#) nuostatas ir pripažino, jog nemokios įmonės kreditoriaus pareikštas ieškinyje dėl nemokios įmonės akcininkų sudarytų įmonės akcijų perleidimo sutarčių pripažinimo negaliojančiomis gali sukelti tiesiogines pasekmes nemokios įmonės kreditorės subjektinėms teisėms ar pareigoms. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo suformuotos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos, kurioje pasisakyta, kad ieškinyje gali būti atmetamas taikant [CPK 5 straipsnį](#) dėl to, kad yra pareikštas netinkamo ieškovo – asmens, kuris neįrodė, jog jam priklauso teisė, kad jo teisė pažeidžiama ar ginčijama, kad jis turi teisinį interesą dėl ginčo dalyko (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-152-378/2021](#), 21 punktas; kt.).

3. Bendrovės akcininkų pasikeitimas bendrovėje visiškai nepadarė ir objektyviai negalėjo padaryti įtakos bendrovės mokumui ir prievolių bei turto struktūrai. Įmonių akcininkai jokių fiduciarinių pareigų savo kreditoriams sudarydami akcijų pirkimo-pardavimo sutartis neturi ir įmonės kasdienės ūkinės veiklos nevykdo. [CK 2.50 straipsnio](#) 2 dalis nustato, jog juridinis asmuo neatsako pagal juridinio asmens dalyvio prievolės, o pastarasis neatsako pagal juridinio asmens prievolės, išskyrus įstatymuose arba juridinio asmens steigimo dokumentuose numatytus atvejus.

4. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė ĮBĮ 20 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatas jas aiškindamas plečiamai ir į šios teisės normos taikymo sritį įtraukdamas įmonės akcininkų sudarytus akcijų perleidimo sandorius, kurių objektas (įmonės akcijos) nėra ir objektyviai

negali būti įmonės turto dalis. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai laikė įmonės akcininkų pasikeitimą įmonėje priežastiniu ryšiu susijusį su esminiu nemokios padėties bendrovėje pabloginimu ir nukrypo nuo suformuotos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos, kurioje nurodyta, kad ne bet kokių nuostolingų ir ekonomiškai nenaudingų sandorių sudarymas gali būti pripažintas tyčinio bankroto požymiu, o tik tokių, dėl kurių sudarymo egzistuoja priežastinis ryšys su jau nemokios įmonės (pareiškėjos) padėties esminiu pabloginimu iki tokio laipsnio, jog šie veiksmai kvalifikuotini kaip tyčinis bankrotas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. spalio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-352-690/2017](#), 29 punktas). Apeliacinės instancijos teismas, priėmęs nutartį, iš esmės išplėtė tiek IĮ 20 straipsnio 2 dalies 2 punkto, tiek ir JANĮ 70 straipsnio 2 dalies 1 punkto taikymo sritį, ir suformavo precedentą, leidžiantį tiek nemokių įmonių nemokumo administratoriams, tiek nemokių įmonių kreditoriams iš esmės reikalauti teismo pripažinti nemokios įmonės bankrotą tyčiniu vien tuo pagrindu, jog tokios įmonės akcijos buvo perleistos prieš nemokumo bylos iškėlimą.

5. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas turėtų pasisakyti, ar nemokios ir naujai įkurtos bendrovių sąsajos per juridinio asmens valdymo organus arba dalyvius yra būtinas IĮ 20 straipsnio 3 dalies 1 punkte bei JANĮ 70 straipsnio 2 dalies 5 punkte įtvirtintos tyčinio bankroto prezumpcijos taikymo kriterijus ir ar juridinio asmens patalpų nuomos teisės perėmimas laikytinas tyčinio bankroto požymiu.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamas tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiami jame nurodomi kasacinio skundo pagrindai dėl nurodytų teisės normų pažeidimo. Kasacinio skundo argumentais apie nukrypimą nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos nepagrindžiamas nurodomos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos ryšys su skundžiama teismo nutartimi bei nepagrindžiama, kad bylą išnagrinėjęs teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK](#) 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti atsakovui A. B. 150 (vieną šimtą penkiasdešimt) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2022 m. balandžio 26 d. AB „Swedbank“ mokėjimo nurodymu Nr. 1.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai   Gražina Davidonienė

Andžej Maciejevski

Algirdas Taminskas